

Olimpinių žaidynių ištakos

Manoma, kad pirmosios olimpinės žaidynės buvo surengtos 776 m. pr. Kr., nors dažnai teigiama, kad jos vyko ir anksčiau, o 776 m. pr. Kr. pirmą kartą užrašyti jų nugalėtojai – olimpionikai. Vėliau jos kas ketverius metus rengtos Dzeuso garbei (senovės Graikijoje žodžiu „olimpiada“ vadintas ketverių metų laikotarpis tarp olimpinių žaidynių; jis naudotas kaip laiko skaičiavimo vienetas).

Žaidynių metu būdavo nutraukiami karai, priešingų armijų kariai drauge keliaudavo į Olimpiją šlovinti Dzeuso.

Olimpinėse žaidynėse dalyvauti galėjo visi laisvi šalies piliečiai, tačiau moterų žaidynės rengtos atskirai – jos buvo skirtos deivei Herai. Žaidynės trukdavo 5 dienas: pirmąją ir penktąją dieną vykdavo iškilmingos procesijos, aukojimai, kitomis – varžybos.

Klasikos laikais (V-IV a. pr. Kr.) žaidynių programą sudarė privaloma penkiakovė (bėgimas, ieties ir disko metimas, šuoliai į tolį, imtynės), bei neprivalomos rungtys, tokios kaip kumštinės, važnyčiotųjų lenktynės, meno konkursai ir kiti renginiai. Sportininkų apranga buvo minimali. Dažniausiai jie rungtyniaudavo nuogi. Žaidynių pradžioje buvo paskiriama speciali komisija (varžybų teisėjais), kuri prižiūrėdavo, kad viskas vyktų pagal taisykles, nebūtų sukčiaujama, papirkinėjami varžovai, ar kad sportininkai nenužudytų vienas kito. Rungtynių nugalėtojai būdavo apdovanojami alyvmedžių

šakelių vainiku paskutinę žaidynių dieną specialios ceremonijos metu netoli Dzeuso šventyklos, vėliau garbinami ir apdainuojami. Taip pat jie dažnai įgydavo ekonominių ir politinių privilegijų. Visų laikų laimėjimų rekordas iki šiol priklauso imtynininkui Milonui iš Krotono, kuris triumfavo net šešiose olimpinėse žaidynėse iš eilės. Olimpinių žaidynių tradicija tęsėsi iki 393 metų, kuomet, krikščionybę paskelbus vienintele Romos Imperijos (į jos sudėtį pateko ir Graikijos teritorija) religija, ši sporto šventė buvo uždrausta. To priežastis – senųjų dievų garbinimas olimpinių žaidynių metu.

Olimpiniai stadionai

Žaidynėms rengti graikai pirmieji žmonijos istorijoje pradėjo statyti stadionus. Iš pradžių sporto arenos buvo statomos pailgos formos. Kai kurie antikos stadionai buvo pasagos formos. Pirmieji žiūrovai neturėjo specialiai jiems skirtų vietų ir būriuodavosi stadiono kraštuose arba ant kalvų. Vėliau šalia arenų atsirado ir specialių vietų žiūrovams.

Pirmieji stadionai buvo skirti tik bėgikams, juose buvo sužymėti lygiagretūs bėgimo takai. Ilgainiui keitėsi stadionų forma, architektūra ir jų paskirtis. Šiuolaikinių stadionų prototipu tapo senovės graikų stadionai Olimpijoje, Atėnuose, Delfuose ir kitose

vietovėse. Pavadinimas „stadionas“ kilęs iš senovės graikų žodžio „stadijas“. Šis terminas reiškė ir ilgio matavimo vienetą bei prilygo beveik 195 metrams. Tokį atstumą sudarė bėgimo rungtis.

Marmurinis Olimpijos stadionas – seniausia sporto arena, kurioje vyko olimpinės žaidynės. Jis pastatytas IV a. iki mūsų eros architekto Leonido. Tuo metu Olimpija buvo svarbus senovės Graikijos miestas. Čia VII–IV a. iki mūsų eros buvo pastatyti svarbiausi architektūriniai miesto paminklai, puikios šventovės ir olimpinis stadionas. Šis periodas vadinamas Olimpijos klestėjimo laikotarpiu.

Olimpinių žaidynių atgimimas

Pirmosios naujųjų laikų olimpinės žaidynės surengtos 1896 metų vasarą Atėnuose, Graikijoje (dalyvavo vos 250 sportininkų iš 14 pasaulio šalių), praėjus daugiau nei pusantro tūkstančio metų nuo jų uždraudimo Antikos laikais. Antrosiose žaidynėse, kurios po ketverių metų surengtos Paryžiuje, pirmą kartą dalyvavo ir moterys.

Olimpija – istorinis Graikijos miestas, įsikūręs vakarinėje Peloponeso pusiasalio dalyje. Būtent šiame mieste surengtos pirmosios olimpinės žaidynės.

Parengė
Patricija Sadauskaitė 7a kl.

Istorijos-informatikos projektas

Senovės Graikijos šventės
OLIMPIADA

